

Jaarverslag 2017 van de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek

Hoogtepunt van 2017 was natuurlijk de opening van onze eigen ruimte in het Pomphuis naast de watertoren in Heemstede. Daar hebben we de mogelijkheid om lezingen, kleinschalige tentoonstellingen en andere bijeenkomsten te houden. Een ander hoogtepunt was de publicatie van ons boek *Heemstede Vooruit!*

Naast de opening van het Pomphuis en *Heemstede Vooruit!* hebben we dankzij de inzet van veel vrijwilligers onze reguliere activiteiten kunnen organiseren. Zoals gebruikelijk waren de excursies volgeboekt, was de opkomst op de voorjaars- en najaarsbijeenkomst hoog, verscheen *HeerlijkHeden* weer vier keer en hebben we ons hard gemaakt voor het thema karakterbehoud.

Het Pomphuis: ons eigen onderkomen in gebruik genomen

Op vrijdag 9 november was de inrichting zo ver gevorderd dat voor genodigden de officiële opening kon plaatsvinden. Voorzitter Jaap Verschoor en wethouder Christa Kuiper knipten symbolisch het toegangslint door met de schaar die in 1932 was gebruikt bij de opening van de Dreef. De ruimte was feestelijk aangekleed met oude en nieuwe foto's van de omgeving van de watertoren, Pomphuis en gasfabriek, die speciaal waren geselecteerd door Theo Out en Ruud Bannink. Daarnaast toonde Gabe de Vries zijn schilderijen met als onderwerp 'de tram in Heemstede en Bennebroek'.

Op 11 en 12 november kregen leden en inwoners van Heemstede de gelegenheid om in het Pomphuis rond te kijken en een toelichting te krijgen over ons archief dat op de bovenetage is gehuisvest. Op deze open dagen mochten we een paar honderd bezoekers verwelkomen.

Eind november werd het Pomphuis nogmaals op twee dagen geopend voor de verkoop van door onze vereniging uitgegeven boeken.

Een nieuw boek: Heemstede Vooruit!

Na een lange periode van onderzoek en schrijven verscheen op 8 november het boek *Heemstede Vooruit! 1890-1940: van blekerijen en bloembollen naar forensen*.

Tussen 1890 en 1940 groeide Heemstede van 4200 tot ruim 20.000 inwoners. In *Heemstede Vooruit!* wordt beschreven hoe Heemstede zich in deze periode ontwikkelde: stedenbouwkundig, maatschappelijk en bestuurlijk. Bedoeling van het boek is ook om een begin te maken met een inventarisatie van bijzondere panden en ensembles uit de jaren 1920-1940. Een kwart van de woningen in Heemstede dateert uit deze periode.

▲ In het boek 'Heemstede Vooruit!' komen behalve de belangrijke notabelen ook de 'gewone' inwoners van het dorp uitgebreid aan de orde.

► *De makers van 'Heemstede Vooruit!', de auteurs, fotograaf en redactie. V.l.n.r. Hillebrand de Lange, Marloes van Buuren, Anja Kroon, Ellen Kerkvliet, Theo Out, Wim de Wagt, Marc de Bruijn en Jaap Verschoor.*

Activiteiten

Voorjaarsbijeenkomst

De voorjaarsbijeenkomst werd gehouden in de Oude Kerk in Heemstede. Na de behandeling van een aantal bestuurszaken (zie onder Bestuur en Commissies) werd de Burgmeester David Eliza van Lennep Erfgoedprijz uitgereikt aan Stadsherstel Amsterdam voor de restauratie van het Wapen van Heemstede op het Wilhelminaplein. Daarna stond de avond in het teken van het belang van de regionale en lokale pers. Hiervoor waren Bill Meijer en Sjaak Smakman van het *Haarlems Dagblad* uitgenodigd. Bill Meijer ging in op de positie die zijn krant inneemt binnen het Telegraafconcern en op de dreigende bezuinigingen op het aantal journalisten die het regionale nieuws verzorgen. Sjaak Smakman gaf vervolgens een inkijkje op de manier hoe hij het nieuws in onze regio volgt en beschreef een aantal onderwerpen waaraan hij met enige regelmaat aandacht besteedt. Voor de HVHB is de regionale pers van belang als historische bron, om bekendheid te geven aan haar activiteiten, maar ook als platform om het verhaal te vertellen van het verleden van Heemstede en Bennebroek.

De avond werd afgesloten met een geanimeerde borrel waar de gasten van het *Haarlems Dagblad* nog menige vraag te beantwoorden kregen.

Najaarsbijeenkomst

Tijdens de najaarsbijeenkomst in het raadhuis van Heemstede werd het boek *Heemstede Vooruit!* gepresenteerd en werd het eerste exemplaar aangeboden aan wethouder Kuiper. Wim de Wagt, Anja Kroon en Marc de Bruijn gaven een toelichting op onderdelen van het boek. Leerlingen van Hageveld hadden in het kader van hun maatschappelijke stage voor de HVHB een video gemaakt waarin zij enkele oudere inwoners van Heemstede laten vertellen over hun jeugd.

► *Op de Open Monumentendagen op 9 september konden liefhebbers met een historische NZH-bus een monumentenrit door Heemstede en Bennebroek maken.*

▲ *De diverse excursies en lezingen waren alle goed bezocht. Op de zonovergoten 10de mei wandelde Martin Bunnik met een groep belangstellenden langs de duinboerderijen van Huis te Vogelenzang.*

In de burgerzaal van het raadhuis heeft de HVHB in december 2017-januari 2018 een expositie verzorgd onder de titel 'Leve Heemstede' met portretten, evenementen, bekende plekken in Heemstede, plus de omgeving van de watertoren. Tevens hingen er schilderijen van Gabe de Vries en foto's van een aantal kenmerkende oude locaties in Heemstede en Bennebroek.

Contact met gemeente en politieke partijen

In juni werd een bijeenkomst met alle politieke partijen belegd over het thema 'Hoe zien we Heemstede over circa 20 jaar en welke rol kunnen de kernkwaliteiten van Heemstede daarin spelen?' Onder die kernkwaliteiten verstaan we vooral

- dorps, kleinschalig karakter
 - afwisselend karakter (in bevolking en woningbouw)
 - variatie aan cultureel erfgoed, monumenten en groen
- Aan het eind van het jaar werden alle fracties bezocht met een vragenlijst met het oog op de gemeenteraadverkiezingen van maart 2018 (gepubliceerd in *HeerlijkHeden* 175).

Op individueel niveau werd goed contact onderhouden met de wethouders en met ambtenaren die zich met erfgoed en monumenten bezighouden. En natuurlijk met de betrokkenen binnen de gemeente die bij de verbouwing van het Pomphuis een rol speelden.

Voorts zat de HVHB ook in 2017 in het cultuurplatform van de gemeente, samen met instellingen als de Stichting Podia Heemstede, de diverse muziekverenigingen, de bibliotheek, de Kunstkring e.d. Dit overleg heeft onder meer geleid tot deelname van de Teisterband aan de Open Monumentendag.

De HVHB heeft kennisgemaakt met de nieuwe burgemeester van Bloemendaal, Elbert Roest.

▲ Mede door het prachtige weer én de optredens van de Teisterband trokken de geopende monumenten op 9 september samen zo'n duizend bezoekers.

Beleidsplan 2018-2021

Voor de periode 2018-2021 is een nieuw beleidsplan opgesteld. Hierin zijn negen speerpunten geformuleerd. Nieuwe onderwerpen vragen onze aandacht, zoals het herkenbaar maken van monumenten met monumentenschildjes, inventarisatie van religieus erfgoed, aandacht voor het handhaven van het karakter van groene gebieden. Maar ook het invullen van het gebruik van het Pomphuis en het werven van nieuwe vrijwilligers worden in het beleidsplan genoemd. Het beleidsplan is te vinden op onze website (www.hv-hb.nl > Actueel).

Monumenten en karakterbehoud

Ook dit jaar was het Manpadslaangebied een belangrijk aandachtspunt. De gemeente liet door bureau Rho een aantal schetsen maken voor de inrichting van het gebied. De HVHB heeft op verschillende momenten door inspreken bij commissievergaderingen en contact met de wethouder haar visie weergegeven. Het accent lag daarbij op het behoud van de zichtlijnen, het behoud van de Manpadslaan als fietsroute en het zo groen mogelijk inrichten van het gebied. In maart heeft de HVHB in samenwerking met de Stichting Manpadslaangebied een miniconferentie gehouden over het gebied.

De plannen voor de herinrichting van het gebied van Meer en Bosch, de bouwplannen van de Hartekamp en de vestiging van de Vomar op de Binnenweg werden kritisch gevolgd en van commentaar voorzien. Bij het plan Slottuin vroegen we aandacht voor de kwaliteit van de bebouwing aan de Cruquiusweg, de entree van Heemstede.

De HVHB maakt deel uit van de klankbordgroep Wilhelminaplein, waar we vooral de historische waarden van het plein bewaken.

In **Bennebroek** was de HVHB vertegenwoordigd in de klankbordgroep voor de herontwikkeling van het terrein van GGZ inGeest ('Vogelenzang'). Met betrekking tot het Luciaklooster hebben we adviezen gegeven voor de inrichting van de buitenruimte.

Lokale en regionale pers, PR

De lokale en regionale kranten hebben ook in 2017 aandacht geschonken aan de activiteiten van de HVHB, onder meer in de wekelijkse rubriek 'Onbekend Heemstede' in *De Heemsteder*. Dankzij goede contacten met *Haarlems Dagblad* heeft deze krant een aantal malen ruim aandacht besteed aan de activiteiten van de HVHB, zoals het boek *Heemstede Vooruit!* en onze visie op het Manpadslaangebied.

Behalve via *HeerlijkHeden* bereiken we ook via de website en verschillende facebookpagina's mensen met belangstelling voor de geschiedenis en monumenten van Heemstede en Bennebroek. Het aantal abonnees op de HVHB digitale nieuwsbrief ligt op circa 550.

Zoals gebruikelijk had de HVHB ook een stand op de voorjaarsmarkt in Heemstede. Hiervoor werd exclusief het boek *Winkels Indische buurt Heemstede* gemaakt, dat vrijwel direct uitverkocht was.

▲ Harry Opheikens (rechts) en Louis Goulmy maakten samen het boek over winkeltjes in de Indische buurt en verkochten het op de voorjaarsmarkt.

Bestuur en commissies

Tijdens de voorjaarsbijeenkomst werd afscheid genomen van de bestuursleden Annemieke de Regt (secretaris) en Marloes van Buuren (redactiecommissie). Ellen Kerkvliet trad aan als nieuw bestuurslid namens de redactie. Omdat zich geen kandidaten voor het secretariaat hadden aangemeld nam Alexander Koopman tijdelijk deze functie waar. Gelukkig konden we in de najaarsbijeenkomst wel een secretaris, in de persoon van Willem Jan Wiebosch, voor benoeming voordragen.

Naast de al bestaande commissies (communicatie, karakterbehoud, evenementen, redactie HH en historische commissie) is dit jaar een archiefgroep onder leiding van Anja Kroon aan het werk gegaan om op de bovenetage van het Pomphuis ons archief opnieuw in te richten en te inventariseren. Louis Goulmy heeft de verbouw en inrichting van het pomphuis gecoördineerd.

Ledental en financiën

Het jaar 2017 stond in het teken van de verbouwing en inrichting van het Pomphuis en het verschijnen van het boek *Heemstede Vooruit!* De kosten van de verbouwing van het Pomphuis werden gedragen door de Gemeente Heemstede, de inrichting door de vereniging zelf. Het grootste gedeelte van de inrichtingskosten is betaald uit de daarvoor in voorgaande jaren, mede door bijdragen van fondsen, aangelegde reserve, een klein gedeelte uit de exploitatie van 2017. *Heemstede Vooruit!* is in zijn geheel gefinancierd vanuit de daarvoor bestemde voorziening, eveneens mede opgebouwd met behulp van subsidies. Dankzij de contributie- en de verkoopopbrengst van met name *Heemstede Vooruit!* werd het jaar 2017 afgesloten met een positief resultaat. Het grootste gedeelte van dit resultaat zal worden gebruikt voor een bestemmingsreserve ICT, onder andere ten behoeve van modernisering van onze website.

Het ledental van de HVHB is in 2017 stabiel gebleven op 1275 leden. De afname van het ledenaantal door opzeggingen en overlijden werd gecompenseerd door het feit dat vooral na de opening van het Pomphuis en het verschijnen van *Heemstede Vooruit!* veel nieuwe aanmeldingen binnen kwamen.

Ten slotte

De vele activiteiten van de HVHB in 2017 hadden niet kunnen plaatsvinden zonder de hulp van de vrijwilligers die zich voor de vereniging hebben ingezet. Iedereen hartelijk dank hiervoor.

Het bestuur van de HVHB